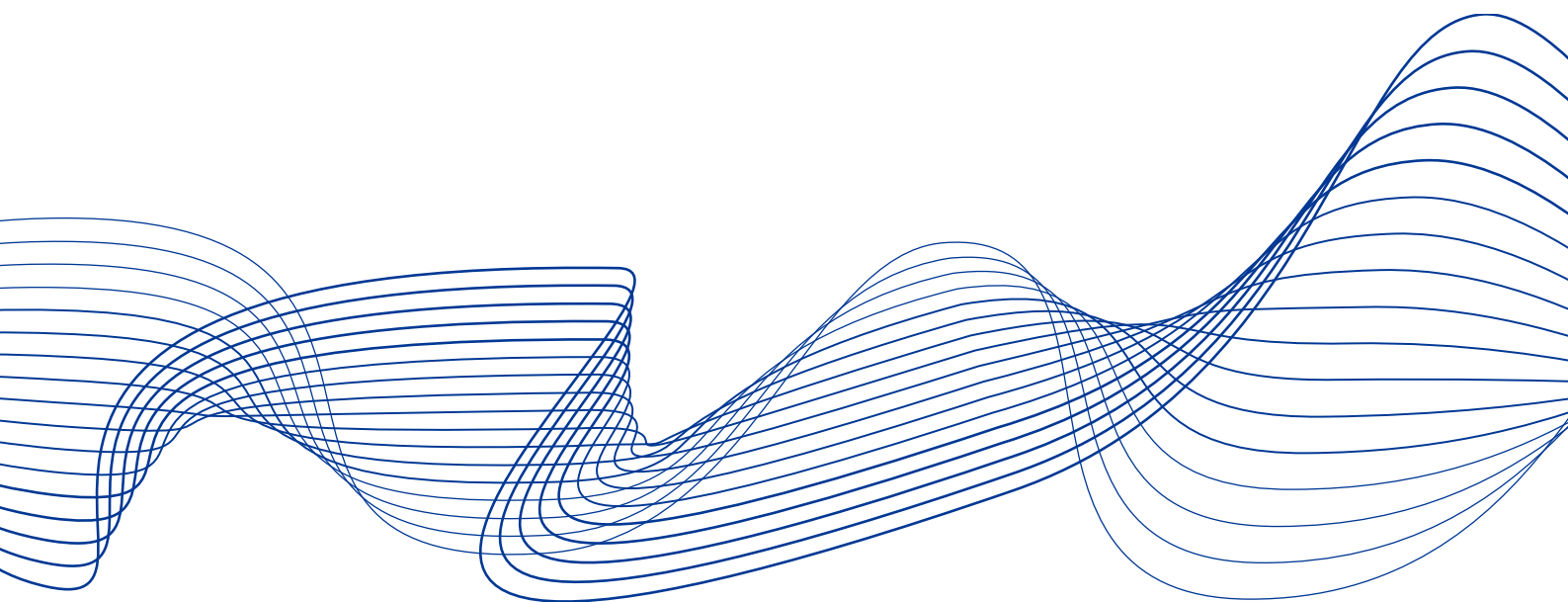

Aastaaruanne

2017

ESRN

Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu

Euroopa Finantsjärelevalve Süsteem

Sisukord

Eessõna	2
Kokkuvõte	3

Eessõna

*Mario Draghi,
Euroopa Süsteemsete
Riskide Nõukogu eesistuja*

Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (ESRN) seitsmes aastaaruanne hõlmab ajavahemikku 1. aprillist 2017 kuni 31. märtsini 2018. Vaatlusalusel ajavahemikul jätkas ESRN Euroopa finantssüsteemi ja majanduse süsteemse riski allikate tähelepanelikku jälgimist ning tuvastas neli peamist riski, mis Euroopa Liidu (EL) finantsstabiilsust ohustavad. ESRN analüüsis oma töö käigus arengut ärikinnisvara sektoris ja pangandussektorivälises finantssektoris.

Pärast soovitusel avaldamist kinnisvaraandmetes esinevate lünkade täitmise kohta analüüsis ESRN ärikinnisvaraturgudega seotud uusi võimalikke andmeallikaid ning ärikinnisvara puudutavate andmete kättesaadavust.

Vaatlusalusel ajavahemikul jätkas ESRN ka riskijärelevalve raamistiku väljatöötamist pangandussektorivälise finantssektori kohta. Muu hulgas avaldati selle raames teist korda ELi varipangandussektori seire aruanne („EU Shadow Banking Monitor“). Samuti avaldas ESRN oma riskinäidikutes värsked andmed kesksete vastaspoolte ja kindlustusandjate kohta.

Küberrünnakute potentsiaalset ohtu silmas pidades algatas ESRN Euroopa süsteemse küberküsimumste tööühma loomise. Tööühma eesmärk on anda selle liikmetele võimalus arutada rakendatavaid tegevuspõhimõtteid ja levitada ajakohastatud teavet uute rahvusvaheliste algatuste kohta.

Ühtlasi edendas ESRN jätkuvalt makrotasandi usaldatavuspoliitikaga seotud mõttevahetust, korraldades erinevaid konverentse ja seminare. 2017. aasta septembris toimus ESRNi teine aastakonverents, mille aruteluteemadeks olid makrotasandi usaldatavusjärelvalve alased õigusnormid ning makrotasandi usaldatavuspoliitika rakendamine väljaspool pangandussektorit. Samuti käsitleti ELi pangandussektori probleemide ja tulevikuga seotud küsimusi, sealhulgas viivislaene ELi pangandussektoris ning riskijärelevalvet varipangandussektoris.

Lõpetuseks soovin südamlikult tänada Vítor Constânciot, kes täitis kuni 2018. aasta maikuuni Euroopa Keskpanga asepresidendi ülesandeid. ESRNi haldusnõukogu ja juhtkomitee liikmena on ta toetanud ESRNi tegevust alates selle loomisest.

Kokkuvõte

Vaatlusalusel ajavahemikul tuvastas ESRN neli peamist riski, mis ohustavad ELi finantssektori stabiilsust. Nendeks on: 1) riskipreemiate ümberhindlus üleilmsetel finantsturgudel; 2) pankade, kindlustusandjate ja pensioniskeemide bilansside püsiv nõrkus; 3) võla jätkusuutlikkusega seotud probleemid valitsemis-, ettevõtlus- ja kodumajapidamiste sektoris ning 4) varipangandussektori haavatavus ja selle mõju ülekandumine finantssüsteemi tervikuna. Nagu on rõhutatud ka ESRNi kahes eelmises aastaaruandes, peetakse järsku pööret riskipreemiate üldises tasemes väga märkimisväärseks ohuks finantsstabiilsusele. 2016. aastal antud hinnanguga võrreldes on toimunud muutus, mille raames vähendati pankade, kindlustusandjate ja pensioniskeemide bilansside nõrkusest tulenevaid riske ühe astme võrra, st kõrgelt riskiastmelt keskmisele riskiastmele. Samal ajal suurendati ühe astme võrra (st keskmisele riskiastmele) riske, mis tulenevad võla jätkusuutlikkusega seotud probleemidest valitsemis-, ettevõtlus- ja kodumajapidamiste sektoris.

ESRN võttis kõnealused ELi finantssektorit ohustavad süsteemsed riskid aluseks negatiivse makrorahandusliku stsenaariumi väljatöötamisel, mis edastati Euroopa Pangandusjärelevalvele (EBA) kogu ELi pangandussektorit hõlmava stressitesti tegemiseks 2018. aastal. Neid riske kajastati ka negatiivsetes stsenaariumites, mis esitati Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalvele 2018. aasta stressitesti tegemiseks kindlustussektoris. Stsenaariumite üksikasjad on avaldatud käesolevas aastaaruandes.

2017. aastal tegi ESRN muudatusi vastastikkuse põhimõttele tuginevas raamistikus, et veelgi ühtlustada olulisuse piirmäärade kohaldamist kooskõlas vähese tähtsuse (*de minimis*) põhimõttega. Uues raamistikus kehtiva korra kohaselt peab poliitikameedet aktiveeriv liikmesriik, kes taotleb oma meetme vastastikust rakendamist, esitama ettepaneku olulisuse maksimaalse piirmäära kohta krediidiasutuse tasandil ning ESRN kontrollib selle piirmäära asjakohasust.

ESRN avaldas ka soovitusel, mille eesmärk on ohjeldada süsteemseid riske, mis on seotud likviidsuse mittevastavusega ja finantsvõimenduse kasutamisega investeerimisfondides. Soovitus on suunatud Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele (ESMA) ja Euroopa Komisjonile ning selles käsitletakse likviidsuse juhtimise vahendeid ning likviidsusega seotud stressitesti ja järelevalvetegevuse kontrolli korraldust, aga ka tõhustatud aruandlust ja praeguste finantsvõimenduse piiramise volituste rakendamist.

ESRN jätkas jõupingutusi pangandussektori makrotasandi usaldatavusjärelevalve raamistiku edasiarendamisel ning avaldas aruande, milles käsitletakse rahvusvahelise finantsaruandlusstandardi (IFRS) 9 mõju finantsstabiilsusele. Aruandes jõuti järeldusele, et üldjoontes kujutab IFRS 9 endast olulist edasiminekut võrreldes rahvusvahelise raamatupidamisstandardiga (IAS) nr 39 ning see peaks avaldama finantsstabiilsusele edaspidi märkimisväärset positiivset mõju. Muu hulgas paranevad läbipaistvus ning krediidikahju kajastamise õigeaegsus ja otsustavus. Samal ajal juhiti aruandes tähelepanu mitmele küsimusele, mida tuleb IFRS 9 rakendamise järgsel läbivaatamisel analüüsida, nende hulgas standardis IFRS 9 esitatud eeldatava krediidikahju arvestamise mudeli tsükliline käitumine ning selle mõju pankade käitumisele. ESRN avaldas ka aruande viivislaenu probleemide lahendamise kohta Euroopas. Aruanne sisaldab konkreetseid tegevusettepanekuid teiste ELi ja euroala tasandi algatuste täiendamiseks. Ühtlasi esitas ESRN pangandussektori makrotasandi usaldatavusjärelevalve

raamistiku edendamiseks Euroopa Komisjonile arvamuse struktuursete puhvrite kohta makrotasandi usaldatavusjärelvalves. Arvamus sisaldas mitut muudatusettepanekut. Nimelt soovitatakse märkimisväärselt tõsta muude süsteemselt oluliste krediidiasutuste puhvrite ülempiire, täiendada süsteemse riski puhvrit toimetulekuks struktuursete mittetsükliliste süsteemiriskide spetsiifiliste allikatega ning teha muudatusi struktuursete puhvrite menetlusraamistikus.

Pangandussektoriväliseid valdkondi hõlmava makrotasandi usaldatavuspoliitika raamistiku väljatöötamise edendamiseks andis ESRN oma panuse regulatiivsetesse analüüsidesse ja Euroopa tasandil korraldatavatesse konsultatsioonidesse. Euroopa turu infrastruktuuri määrase läbivaatamise raames avaldas ESRN aruande kehtiva raamistiku tõhususe ja läbipaistvuse edasiseks parandamiseks. Kesksete vastaspooltega seoses vastas ESRN ESMA konsultatsioonile seoses suuniste eelnõuga, mis käsitleb võimendustagatiste protsüklilisuse vastaseid meetmeid vastaspoolte puhul. Samuti tuvastas ESRN valdkonnad, milles tuleks täpsustada kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistikku käsitlevaid seadusandlikke ettepanekuid, et makrotasandi usaldatavusjärelvalvega seotud probleemidega paremini toime tulla. Mis puudutab makrotasandi usaldatavusjärelvalvega seotud kaalutlusi kindlustussektoris, siis tegi ESRN kindlaks valdkonnad, milles saaks tõhustada Solventsus II raamistikku, ning väljendas toetust finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse ühtlustatud raamistiku väljatöötamisele ELi kindlustussektoris.

Liikmesriikide poolt riigisisese tasandil võetud makrotasandi usaldatavusmeetmete arv püsis 2016. aastaga võrreldes muutumatu. Aastaid 2017 ja 2016 saab omavahel paremini võrrelda kui varasemaid perioode, sest neil aastatel olid enamikus liikmesriikides kättesaadavad kõik kapitalinõuete direktiivis ja kapitalinõuete määruuses sätestatud makrotasandi usaldatavusjärelvalve instrumendid. 2017. aastal võttis valdav osa liikmesriike mõningaid makrotasandi usaldatavusmeetmeid. Enamik neist olid mõeldud tsükliliste riskide piiramiseks, kusjuures kõige sagedamini kehtestati laenusumma ja tagatisvara väärtuse suhtarvude piirmäärasid ning vastutsüklilisi kapitalipuhvreid. Sageli nähti ette ka süsteemse riski puhvrid.

ESRN jätkas oma soovitude rakendamise hindamist. Vaatlusalusel ajavahemikul alustas ESRN viie soovitude või individuaalsoovituse rakendamise hindamist või viis selle lõpule. ESRN leidis, et EBA on täiel määral täitnud talle suunatud individuaalsoovitust krediidiasutuste rahastamise kohta. Praegu on veel pooleli hindamised, mis käsitlevad järgmiste soovitude rakendamist: ESRNi soovitus rahaturufondide kohta; ESRNi soovitus, mis käsitleb juhiseid vastutsükliliste kapitalipuhvrite määrade kehtestamiseks, ning ESRNi soovitus piiriülese mõju hindamise ja makrotasandi usaldatavuspoliitika meetmete vabatahtliku kõigipoolsuse kohta. Ühtlasi hinnati, kuidas on rakendatud mõningaid elemente, mis on esitatud ESRNi soovitusel (väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda asuvate) kolmandate riikide suhtes võetud riskipositsioonide jaoks vastutsüklilise puhvri määrade tunnustamise ja kehtestamise kohta.

2017. aasta septembris toimus ESRNi teine aastakonverents, millega sooviti toetada makrotasandi usaldatavuspoliitika alast arutelu ning edendada kontseptuaalset mõttevahetust. Paneelaruteludes keskenduti makrotasandi usaldatavusjärelvalve alaste õigusnormidega seotud õiguslikele aspektidele ning makrotasandi usaldatavuspoliitika rakendamisele väljaspool pangandussektorit. Samuti käsitleti ELi pangandussektori probleemide ja tulevikuga seotud küsimusi, sealhulgas viivislaene ELi pangandussektoris ning riskijärelvalvet varipangandussektoris.

© Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu, 2018

Postiaadress 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telefon +49 69 1344 0
Veebileht www.esrb.europa.eu

Kõik õigused on kaitstud. Taasesitus õppe- ja mitteäriilistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale.

Käesolevas aruandes sisalduvad andmed on esitatud seisuga 31. märts 2018. Terminite ja lühendite kohta saab täpsemat teavet ESRNi veebilehel avaldatud [seletavast sõnastikust](#).

ISSN 1977-5148 (pdf)
ISBN 978-92-95210-99-8 (pdf)
DOI 10.2849/0980 (pdf)
ELi kataloogi number DT-AB-18-001-ET-N (pdf)